

PSYCHOSOCIÁLNÍ RIZIKA - PROBLÉM ČI VÝZVA ZDRAVOTNICTVÍ 21. STOLETÍ

Mgr. Jiří Vévoda, Ph.D.

*Ústav společenských a humanitních věd, Fakulta zdravotnických věd,
Univerzita Palackého v Olomouci.*

Úvod

V posledních desetiletích dochází v národním hospodářství k významnému sektorovému posunu. Zatímco dříve převažoval sekundární sektor, zahrnující průmysl, nyní se stále více uplatňuje terciální sektor, který je tvořen především službami. (Marjit, Sasmal a Sasmal, 2020) Jedním z důležitých odvětví terciárního sektoru jsou zdravotnické služby. (Kalábová, Bellová a Zlámal, 2015) Tato změna je spjata s novými výzvami spojenými s přechodem od fyzikálních k psychosociálním rizikům. (Eurofound, 2017) Cílem příspěvku je proto poskytnout aktuální informace o psychosociálních rizicích jako problému, či výzvě ve zdravotnictví ve 21. století.

Design

Příspěvek má charakter prospektivní přehledové studie.

Klíčová slova: psychosociální rizika, zdravotnictví, syndrom vyhoření, mobbing, násilí, pracovní stres, zneužívání návykových látek

Výsledky

Tradiční fyzikální rizika v průmyslovém odvětví zahrnují úrazy, expozici škodlivým látkám a hlučné pracovní prostředí. V terciálním sektoru, zejména ve zdravotnictví, se však objevuje více psychosociálních rizik. Mezi ně patří především syndrom vyhoření, mobbing, násilí, pracovní stres, zneužívání návykových látek. Mohou však zahrnovat i další jako je práce spojená s monotonií, ve vnuceném tempu, či v třísměnném pracovním režimu. Psychosociální rizika nabývají na významu a aktuálnosti v důsledku rostoucího tlaku na poskytování zdravotní péče. Tento tlak je způsoben nejen růstem celého segmentu zdravotnictví, ale také demografickými změnami v populaci, jako je stárnutí populace a nárůst chronických onemocnění. Tyto fenomény se potencují a spolu s nedostatečným počtem personálu zvyšují zátěž zdravotnických pracovníků.

Závěr

Negativní dopady psychosociálních rizik mohou postihnout nejen zdravotnické pracovníky, ale také pacienty, kterým je zdravotní péče poskytována. Je tedy nezbytné, aby poskytovatelé zdravotní péče přijali opatření vedoucí ke zlepšení duševního zdraví a pohody svých zaměstnanců.

Zdroje

Eurofound. (2017). Psychosocial risks in Europe: Prevalence and strategies for prevention. Publications Office of the European Union. Dostupné z http://irep.ntu.ac.uk/id/eprint/31136/1/PubSub8692_Hassard.pdf

Kalábová, L., Bellová, J., Zlámal, J. (2015). Ekonomické předpoklady poskytování zdravotní péče. *Medicína pro praxi*, 12(1), 252-259. Dostupné z <https://www.medicinapropraxi.cz/pdfs/med/2014/06/12.pdf>

Marjit, S., Sasmal, R., & Sasmal, J. (2020). Structural Transformation, Service Sector Growth and Poverty Alleviation: The Role of Formal–Informal Interaction and Rising Informal Wage. *Review of Development and Change*, 25(2), 151–168. <https://doi.org/10.1177/0972266120972571>

Kontakt:

Mgr. Jiří Vévoda, PhD.

Univerzita Palackého v Olomouci,

Fakulta zdravotnických věd,

Ústav ošetrovatelství,

Hněvotínská 976/3, Olomouc, 775 15

Česká republika

E-mail: jiri.vevoda@upol.cz